

Rapport från expertgrupps- och kommittémöte för spannmål, oljeväxter, ris, socker och olivolja inom den gemensamma marknadsordningen den 26 mars 2026

Sammanfattning

Sedvanliga dagordningspunkter om väderleksutvecklingen och marknadssituationen samt medlemsländernas statistikrapportering. Kommissionen informerade också om att röstning av suspenderingen av aktiv förädling för socker kommer att ske om tre veckor samt att EU:s proteinplan ska publiceras till sommaren 2026.

1.1 Väderlekssituationen 1 februari – 20 mars

Kommissionen redogjorde för att de höstsådda grödorna i stora delar av Europa har kommit i gång med tillväxten igen tack vare milda temperaturer och god markfuktighet. Kraftiga regn i vissa delar av Sydväst- och Östeuropa gav lokala översvämningar, men skadorna på grödorna verkar hittills små. I Nordösteuropa finns däremot ett nederbördsunderskott som kan bli problematiskt när grödornas vattenbehov ökar. Vinterhårdningen har överlag varit god, men perioder av sträng kyla i februari – särskilt där snötäcket varit tunt – kan ha orsakat lokala skador i delar av Polen, Baltikum, Tyskland, Danmark och i Sverige.

1.2 Marknadssituationen för socker

Höga oljepriser har inneburit att sockerfabrikerna använder mer sockerrör till etanolproduktion än till sockerproduktion beroende på högre lönsamhet för etanol, vilket i sin tur har fått priserna på socker att stiga jämfört med föregående månad. Under den senaste veckan har dock oljepriserna sjunkit, vilket kan innebära att det återigen blir mer fördelaktigt för fabrikerna att öka produktionen av socker. På råvarubörsen noterades vitsocker till 391 euro/ton. Inga senare EU-priser än det som gällde i december (516 euro/ton) finns tillgängligt på grund av bristande rapportering från medlemsländerna.

Kommissionen informerade om den pågående undersökningen av systemet med aktiv förädling av socker. Fler medlemsländer behöver svara på kommissionens enkät så att en mer fullständig bild finns när det gäller användning, import och export av socker inom detta system. Kommissionen avser dock ändå att gå vidare med att föreslå en tillfällig suspension av system under den tid då undersökningen pågår. Kommissionen ansåg att de hade tillräckligt med fakta att systemet inte fungerar som det är tänkt och kommer därför föreslå möjligheten till aktiv

förädling av socker suspenderas tills det är utrett om vilka ändringar som behöver göras. Röstningen beräknas ske i månadsskiftet april/maj.

1.3 Marknadssituationen spannmål, oljeväxter och ris

Kommissionen redogjorde för den senaste prognosen från IGC avseende produktion, konsumtion och lager av spannmål i världen 2026/27.

IGC bedömer att den globala spannmålsproduktionen kommer att minska med 2,1 procent under säsongen 2026/27, främst på grund av mindre odlad areal och lägre avkastningar. Samtidigt fortsätter den globala konsumtionen att öka och väntas nå en ny rekordnivå, vilket leder till att de utgående lagren krymper ytterligare. För vete har prognosen för 2025/26 höjts till en rekordstor produktion, bland annat tack vare hög skörd i Ryssland. Inför 2026/27 väntas dock en minskning med 2,7 procent, även om nivån fortfarande ligger över genomsnittet de senaste åren. EU, Ryssland och USA förväntas alla producera mindre vete nästa säsong på grund av trendmässiga eller väderrelaterade skördeförändringar.

När det gäller majs har prognosen för 2025/26 reviderats upp till en ny rekordnivå, framför allt tack vare en större skörd i Indien. Produktionen förväntas dock minska med 1,3 procent under 2026/27 som följd av mindre skördad areal. Konsumtionen fortsätter samtidigt att växa och når en ny toppnivå, vilket pressar lagren ytterligare. En betydande del av världens majs lager – omkring 60 procent – bedöms finnas i Kina.

Världsmarknadspriserna på spannmål förändras för närvarande i takt med olika uttalande som görs av både USA och Iran när det gäller oljeleveranserna genom Hormuzsundet. Stigande oljepriser innebär även stigande priser på spannmål och oljeväxter eftersom dessa bland annat används för tillverkning av drivmedelsetanol. På senare tid har dock fundamentala orsaker, en mycket god tillgång på spannmål i världen, samt något lägre priser på olja fått priserna att stabiliseras något.

IGC bedömer att den globala produktionen av sojabönor 2025/26 minskar något men ligger fortsatt över genomsnittet, medan konsumtionen når rekordnivåer och pressar ned lagren. Handeln hålls uppe av stora sydamerikanska leveranser. Inför 2026/27 väntas både produktion och konsumtion öka ytterligare, liksom den globala handeln.

Den globala rapsproduktionen för 2025/26 väntas öka med 10 procent till 95,7 miljoner ton, drivet av stora skördar i EU, Kanada, Ryssland och Australien. Konsumtionen bedöms nå 95,2 miljoner ton, medan utgående lager ökar till 9,9 miljoner ton. För 2026/27 väntas produktionen ligga kvar på ungefär samma nivå, medan konsumtionen stiger svagt till 96,1 miljoner ton beroende på god efterfrågan från foder- och biodrivmedelssektorerna. Lagren beräknas minska till 9,3 miljoner ton och den globala handeln väntas stiga något till 18. Här är en översättning och kort sammanfattning i löpande text på svenska:

Rapsfröpriserna i EU och Australien var oförändrade på 585 respektive 530 USD per ton, då osäkerheter kvarstår kring efterfrågan. Kanadensiska canolapriser steg däremot till 556 USD per ton, främst på grund av stark efterfrågan från biodrivmedelssektorn. I Ukraina (stor exportör av raps till EU) steg priserna till 565 USD per ton. Globalt ligger rapspriserna 12 procent högre än samma period föregående år.

De genomsnittliga exportpriserna för sojabönor är i stort sett oförändrade denna månad. Argentinas priser sjönk till 429 USD per ton, medan Brasiliens priser var oförändrade på 424 USD per ton. I USA är priserna stabila på 462 USD per ton, bland annat på grund av svag kinesisk importefterfrågan. I genomsnitt ligger de globala priserna 9 procent över fjolårets nivå.

1.4 Marknadssituationen för olivolja och bordsoliver

Mindre justeringar hade gjorts vad gäller beräknad produktion av olivolja i världen 2025/26. Världsproduktionen beräknas uppgå till 3,48 miljoner ton varav 2,1 miljoner ton utgörs av EU:s produktion. Produktionen i EU och i världen är 12–13 % högre än det senaste femårsgenomsnitt men är något lägre än föregående årsproduktion. Beroende på höga skördar de två senaste åren är priserna på olivolja lägre. Priserna för de olika kvalitéerna av olivolja är stabila men ca 10–25 % lägre än det senaste femårsgenomsnittet. När det gäller bordsoliver har produktionen minskat i både EU och världen jämfört med föregående år. EU:s andel av världsproduktion uppgår till 25–30 %, vilket är betydligt lägre än motsvarande andel för produktionen av olivolja.

1.5 Marknadstransparens

Medlemsländernas rapportering av lageruppgifter för spannmål, oljeväxter samt utsäde hade inte förbättrats, snarare försämrats, sedan föregående månad. Rapporter från 7–8 medlemsländer saknas när det gäller rapportering av lageruppgifter för spannmål och utsäde.

1.6 Övriga frågor

Kommissionen informerade om att arbetet med EU:s proteinplan kommer snart att skickas ut för konsultation inom kommissionen samt att den färdiga planen beräknas publiceras innan semestern 2026. Kommissionens strategi gällande uppfödning och utfodring av djur kommer att ske i nära anslutning till denna publicering.